

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 9-12 jaar
- Geschikt voor: bovenbouw basisonderwijs
- Tijd: 45-60 minuten
- Vakgebied: oriëntatie op jezelf en de wereld, Nederlands en kunstzinnige oriëntatie.
- Kernbegrippen: pesten, zinloos geweld, zelfmoord, schuldgevoel, groepsdruk en seksualiteit.

De Vloer op Jr. – Ze hebben Tom heel erg gepest

Een tijdje geleden is Tom, een klasgenoot van Teun, onder de trein gekomen. Het is onduidelijk wat er precies gebeurd is, maar Teun weet dat hij vreselijk gepest werd, maar ook niet altijd aardig tegen anderen was. De moeder van Tom zoekt naar een verklaring voor zijn dood en zoekt Teun op; de naam die regelmatig in Toms dagboek voorkomt.

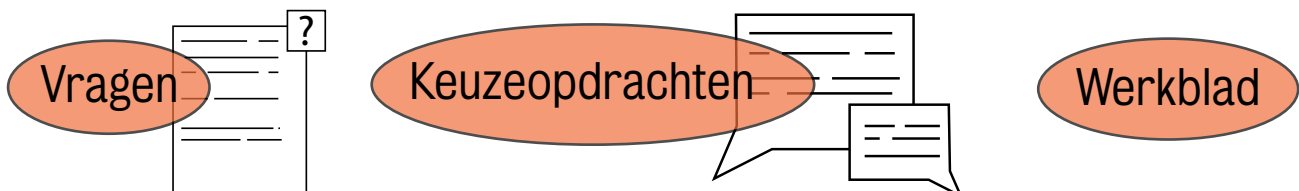
Ze hebben Tom heel erg gepest is een geïmproviseerde scène uit het programma De Vloer op Jr.. In dit programma krijgen jonge acteurs een scenario om uit te spelen.

Leerdoel

Aan het einde van deze les kunnen de leerlingen een duidelijke mening vormen over pesten en groepsdruk. Ze kunnen deze mening verdedigen en zich verplaatsen in een ander.

Opbouw les

Deze les start met het bekijken van de scène Ze hebben Tom heel erg gepest (5 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen, naar aanleiding van de scène, individueel de verdiepvragen. De antwoorden kunnen ze op het werkblad uitschrijven. Deze vragen kunnen daarna klassikaal of in groepjes behandeld worden. Naderhand kan eventueel een creatieve opdracht naar keuze worden uitgevoerd.

Opgelet: Mogelijk zit er in je klas een kind die gepest is of iemand heeft verloren aan zelfmoord. Deze video en lesbrief kan helpen dit onderwerp bespreekbaar te maken. Het is goed om je te realiseren dat de video emotionele reacties kan oproepen.

Verdiepingsvragen (na de video)

10-15 min

- 1) Wat had Teun kunnen doen voor zijn klasgenoot Tom?
- 2) Stel je voor; je ziet iemand die wordt gepest. Wat zou je doen?
- 3) Ben je wel eens gepest? Hoe voelde je je toen?
- 4) Wat kan je doen als je wordt gepest?
- 5) Heb je wel eens iemand gepest? Waarom?
- 6) Tom blijkt zelf ook een pester te zijn. Waarom denk je dat hij zowel werd gepest als een pester was?

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Klassengesprek

20 min

Bespreek het thema pesten in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Het is belangrijk om niet te (ver)oordelen en open het gesprek in te gaan. Dit creëert een vertrouwde en veilige sfeer. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. Daarnaast is het belangrijk dat je je rust bewaart, begrip toont als iemand een ervaring of (psychische) gedachte deelt, ga niet mee in de wanhoop.

Begin het gesprek met een vraag die het dagelijkse leven van de leerlingen verbindt met de video, zoals *heb je dit ook wel eens meegemaakt?*

In het klassengesprek kan je voortborduren op de verdiepingsvragen en onderstaande voorbeeldvragen:

- Wat is pesten?
- Wat is het verschil tussen pesten en plagen?
- Wie heeft ook wel eens iets gedaan onder druk van de groep? Waarom deed je dat toen? Hoe zou je nu reageren in zo'n zelfde situatie?
- Tom durfde niet zichzelf te zijn en te vertellen dat hij verliefd was op Teun. In hoeverre durf je jezelf te zijn?

→ Duo's en (optioneel) presentatie

20 min

Verdeel de groep in tweetallen, de A's en de B's. Eerst krijgen de A's de vraag om over een concrete persoonlijke situatie te vertellen, waarin ze zich niet gewaardeerd voelde. Na 5 minuten zijn de B's aan de beurt. De leerlingen mogen de verteller vragen stellen om het beter te begrijpen. Geef eventueel van tevoren een paar minuten bedenktijd. Laat de leerlingen eventueel het verhaal van hun duo in de ik-vorm aan de klas vertellen. Als ze hun verhaal gedaan hebben kan de leerling, wiens verhaal verteld werd, reageren, aanvullen of corrigeren.

Pesten: Pesten is gewelddadig en meestal herhaald gedrag van één of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen. De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn. Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en de gepeste. (Bron: Klasse)

Plagen: Plagen is speels, plezierig en licht prikkelend. Plagen is niet gemeen en voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen en niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal een tegen een en is makkelijk te stoppen. Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden. (Bron: Kenniscentrum Pesten - Stop Pesten NU)

Extra verdieping

Bekijk het educatiedossier [Pesten](#) voor meer lesmateriaal en video's.

Bekijk de [informatiepagina over pesten](#) van het Nederlands Jeugdinstituut. Hier vind je uitgebreide informatie over onderwerpen als praten over pesten, een sociaal veilig klimaat creëren en wat je als docent kan doen tegen pesten.

Bekijk de website van [Stichting School en Veiligheid](#). Hier vind je veel relevante informatie over pesten, discriminatie, agressief gedrag en andere gerelateerde onderwerpen.

Waarom pesten mensen elkaar en wat kunnen we er tegen doen? In een speciale serie uit 2015 van vijf afleveringen van [het Klokhuis](#) zie je alles over pesten. Nienke praat met deskundigen over pesten en komt erachter hoe het zit met de verschillende rollen die kinderen hebben in het pestproces. Er zijn bijvoorbeeld omstanders, die wel zien dat er gepest wordt, maar er niets aan doen. Wat kunnen zij doen om te helpen? Ook ontmoet Nienke daders en slachtoffers en praat ze met hen over de gevolgen van pesten, en hoe het voelt om gepest te worden. Op scholen wordt er op allerlei manieren iets gedaan tegen pesten: dat komt ook aan bod. En ken je de populaire vloggers Milan Knol en Gamemeneer? Die zie je in de laatste aflevering! Zij vertellen op welke manier er gepest wordt op social media en wat je daar tegen kunt doen.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

Heeft een leerling behoefte aan een gesprek?

Verwijs de leerling door naar De Kindertelefoon of een vertrouwenspersoon op school. De Kindertelefoon is gratis en anoniem te bereiken 0800-0432 en www.kindertelefoon.nl.

1) Wat had Teun kunnen doen voor zijn klasgenoot Tom?

---

2) Stel je voor; je ziet iemand die wordt gepest. Wat zou je doen?

---

3) Ben je wel eens gepest? Hoe voelde je je toen?

---

4) Wat kan je doen als je wordt gepest?

---

5) Heb je wel eens iemand gepest? Waarom?

---

6) Tom blijkt zelf ook een pester te zijn. Waarom denk je dat hij zowel werd gepest als een pester was?
